

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

HONG YING

K
Arta iubirii

Traducere din engleză de
MARIA BERZA

HUMANITAS
fiction

Coperta
ANGELA ROTARU

Redactor
DENISA COMĂNESCU

HONG YING

K: THE ART OF LOVE

Originally published in Taiwan in 1999

Originally published in Great Britain and USA by

Marion Boyars Publishers Ltd, 2002

Copyright © Erya Press, Taiwan, 1999

Copyright © Huashan Chubanshe, China, 2001

Copyright © This translation from the Chinese by

Nicky Harman and Henry Zhao, 2002

Copyright © Translation of poems by Mabel Lee, 2002

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2010, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74

www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. – CP 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

www.libhumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HONG, YING

K: Arta iubirii / Hong Ying; trad.: Maria Berza. –

București: Humanitas Fiction, 2010

ISBN 978-973-689-343-8

I. Berza, Maria (trad.)

821.581-31=135.1

Prefață

În ceea ce privește scrierea unui roman, cred că există un singur criteriu vital: un roman trebuie să fie „o povestire bună, spusă meșteșugit“. Iată ce trebuie să ai tot timpul în minte, înainte și în timpul scrisului. După ce ai terminat cartea, va fi desigur prea târziu să mai faci ceva, în afară de a o reciti și a-ți reconsidera sentimentele în legătură cu ea.

Cum *K* se bazează pe o poveste adevărată, voi explica mai întâi cum a luat naștere. În China anilor optzeci, frecventam atât cercuri literare oficiale, cât și clandestine. Devoram literatură, iar unul dintre primii scriitori care mi-au căzut în mână a fost chiar protagonistul cărții, adică însuși *K*. Îi admiram foarte mult scrierile romantice, de o mare forță evocatoare – pentru mine, era cea mai curajoasă dintre scriitoarele Societății Luna Nouă.

Cu timpul, mi-au ajuns la ureche frânturi de zvonuri stranii despre viața lui *K*. Deși nu puteai ști cât erau de adevărate, toate o legau de un anumit poet englez, pe nume Julian Bell, fiul Vanesei Bell și nepotul Virginiei Woolf. Am întâlnit câteva persoane care o cunoscuseră într-o câțva pe *K*, printre care și un fost student al lui Julian la Universitatea din Wuhan. Era cel care îl însoțise pe Julian la Sichuan, în căutarea Armatei Roșii. Mai târziu, a devenit un bine-cunoscut scriitor și traducător, iar în anii optzeci a publicat ample memorii, care cuprindeau și câteva secvențe cu fostul lui profesor, Julian Bell.

Am admirat fotografiile lui *K*, ce-i dezvăluiau frumusețea extraordinară, și am citit biografiile contemporane care o descriau ca pe Frumoasa de pe Muntele Luojia. I-am mai văzut și

fotografiile în care purta ochelari, și aceștia o transformau, ca prin minune, într-o scriitoare adevărată.

Desigur, atât de puține elemente nu erau suficiente pentru o povestire, dar erau exact ceea ce trebuia pentru a-mi face o impresie extrem de puternică.

În 1994, Editura Bloomsbury a publicat un volum masiv cu scrisorile Vanesei Bell. Printre ele se numărau foarte multe scrisori către fiul ei Julian, în care K era adeseori pomenită, iar intimitatea afectuoasă dintre mamă și fiu, astfel dezvăluită, era cu atât mai mișcătoare. La moșia ei de la țară, Charleston, se perindă neîncetat cercetători din toată lumea ai Grupului Bloomsbury. În interior, pe perețiidecorați cu picturile Vanesei Bell, domină portretele lui Julian. Într-una din dățile când am vizitat casa, am remarcat cu mirare, pe când treceam dintr-o încăpere în alta, o serie de obiecte de artă chinezești, care ar fi putut fi dăruite de Julian mamei sale: printre ele, două bronzuri antice și o statuie a lui Boddhisattva Guan Yin.

Mă hotărâsem să sap mai adânc, să încerc să schițez personajele cu care începusem să mă familiarizez. La biblioteca Universității din Londra am găsit corespondența și poemele lui Julian Bell, apoi am dat întâmplător peste o fotografie a lui făcută în Spania. În această ultimă imagine, stă în mijlocul unui grup, sprijinit de o ambulanță, purtând cască militară și cizme înalte. Înfașurarea lui are ceva de strigoii. Așa cum nota Virginia Woolf în jurnal, nepotul ei cel țănoș se întorsese din China cu totul alt om. „Julian a devenit bărbat – adică puternic, stăpân pe el, plin de amărăciune, cu ceva ce mi se pare tragic în această nouă tristețe, cu o încordare în expresia gurii și a feței, ca și când ar fi meditat mult în solitudine... L-am simțit foarte schimbat.“

Ei bine, știm ce se întâmplase.

Cum nimeni nu pusese jumătățile poveștii una lângă alta, n-am mai putut rezista provocării de a scrie *K*. Era în vara lui 1998.

Cercetările mele nu aveau de ce să fie exhaustive, la urma urmei, scriam un roman, nu o biografie. Printre prerogativele mele de romancieră se număra folosirea imaginației în construcția povestirii pornind de la bazele ei istorice, iar relatarea mea nu se pretindea a fi o simplă înșiruire a faptelor celor doi îndrăgostiți.

Editorul revistei chinezești *Teme literare* m-a încurajat să recitesc *K* din perspectiva unor întrebări puse de prieteni și critici.

Iat-o pe prima dintre ele: „Era China chiar atât de săracă?” Mă se pune mereu această întrebare, cel mai adesea de către oameni care au citit cartea mea anterioară, *Fiica râului*. Dar cititorii lui *K* cred că ar vrea să știe dacă hedonismul conta atât de mult în viața chinezilor. Cele două întrebări se anulează reciproc. Țara asta e atât de mare și de complexă, încât în secolul XX încă existau mai multe Chine diferite. Desigur, chinezii sunt un popor care s-a bucurat mereu de viață, mai cu seamă în prima jumătate a anilor treizeci, într-o vreme când perspectivele de modernizare a țării păreau dătătoare de speranță. Un critic american, care scrie la *Washington Post*, m-a pus odată la încercare cu întrebarea: „De ce sunt cărțile despre China întotdeauna atât de pline de sărăcie și tristețe?” Sper că romanul *K* îl va convinge de contrariu.

De obicei urmează întrebarea: „Sunt femeile orientale chiar atât de seducătoare? Sunt bărbații apuseni chiar atât de egoiști și de trufași?” Întrebări ca aceasta presupun un oarecare grad de stereotipie, chiar de genul celei care a dus la prăbușirea lui Julian: el credea că femeile orientale sunt doar blânde și supuse, în timp ce bărbații apuseni sunt viteji și puternici. Abia mult mai târziu a descoperit că fiecare dintre noi e alcătuit dintr-o sumă de contradicții. *K* era o intelectuală modernă, o femeie orientală misterioasă și, pe deasupra, o expertă în Arta daoistă a iubirii. Ce etichetă să-i punem, prin urmare? Reprezintă ea un stereotip? Sunt toate chinezoaicele la fel de pasionale, de atrase de sex? Singurul meu răspuns constă în repetarea ideii

că nicidecum *K* nu reprezintă o chinezoaică sau o femeie orientală tipică, iar oricine ar încerca să folosească romanul drept un ghid în amorul oriental va fi grav indus în eroare. Dacă există vreun mesaj al acestei cărți, acela este că stereotipurile nu denotă doar prostie, ci pot deveni chiar periculoase pentru cei care le răspândesc.

Cea de-a treia și poate cea mai frecventă întrebare rămâne: „Este acest roman prea erotic?” Nu cred că ficțiunea poate fi mai erotică decât ceea ce trăiește fiecare dintre noi. Încercați doar să descrieți senzația unei arsuri la deget și veți vedea că nu vă găsiți cuvintele. Dacă cititorul consideră romanul *K* erotic, atunci scrierea mea a avut efectul dorit. Ceea ce am intenționat de fapt să exprim în acest roman este ideea că sexul și dragostea sunt inseparabile. Julian se considera un amant experimentat și credea că poate să facă sex fără să iubească. Asta a crezut și despre relația lui cu *K*, doar ca să-și dea seama – din păcate, prea târziu – că se îndrăgostise de ea profund și definitiv. O iubire cu o încărcătură atât de erotică e o experiență unică în viață – la care, în roman, el se gândește cu recunoștință pe patul de moarte.

De aceea, vă felicit pe voi, acei cititori care sesizați erotismul din *K*, și vă consider norocoși: dacă, în timp ce citiți, cartea mea vă va trezi simțiri pline de pasiune, nu-i veți prețui atunci chiar mai mult pe cei pe care îi iubiți cu adevărat? Pentru aceasta, va trebui să-i mulțumiți lui *K*.

Hong Ying

Capitolul 1

Pe 6 iulie 1937, Armata Republicană a lansat atacul în bătălia de la Brunete, încercând să spargă asediul asupra Madridului. Mai multe brigăzi internaționale s-au aruncat în bătălie și au suferit pierderi serioase: peste o sută de avioane germane au oferit sprijin aerian dușmanului. Cum bătălia s-a prelungit până la jumătatea lui iulie, chiar și răniții deveniseră o țintă: piloții fasciști trăgeau cu furie în ambulanțe, în ciuda însemnelor Crucii Roșii vizibile pe capote.

Reușise să scape de bombardament de mai multe ori.

În dimineața zilei de 18 conducea spre front o ambulanță rablagită – un camion care tocmai fusese reparat. Pe drum, auzi huruitul unui Messerschmidt deasupra capului. Drumul era prea îngust ca s-o ia în zigzag, iar câmpul, de ambele părți, avea doar tufe scunde, ce nu ofereau nici un adăpost.

Ascultă atent huruitul avionului. În timp ce acesta cobora în picaj, apăsă pe accelerație, făcând ambulanța să țâșnească hurducându-se pe pietrișul drumului. Când Messerschmidtul se ridică, se propti în frâne și se ghemui sub bord, adăpostindu-se de ceea ce urma fără îndoială să se întâmple.

Forța uriașă a exploziei lovi ambulanța și aproape o răsturnă. Se auzi scrâșnetul șuruburilor găurind metalul, când plesni capota camionului. Un zăngănit de tinichea, apoi gălgăitul uleiului. Șuieratul aburului ce se înălța din radiator.

Messerschmidtul se îndepărtă parcă scâncind, iar el se strecură cu grijă afară. Din păr și de pe haine îi căzură nenumărate

cioburi, pe care și le scutură înjurând feroce. În interiorul ambulanței, răniții urlau de durere.

Privi în sus, spre cer. Dacă ar fi vrut, ar fi putut să fie astăzi la Madrid, la o conferință a Scriitorilor Lumii Împotriva Fascismului; îl invitaseră să vorbească în calitate de „poet pe câmpul de luptă”. Refuzase imediat: duceau lipsă de șoferi de ambulanță; în afară de asta, ce poezie putea fi mai puternică decât o misiune de salvare printre schijele bombelor?

Camionul va trebui abandonat – era făcut praf. Când apăru pe drum o ambulanță, îi făcu semn și ajută să fie urcați în ea răniții pe care îi transportase.

Îndată ce ajunse la spital, găsi un alt vehicul și se întoarse la linia frontului.

De data asta, norocul îl părăsi. Pe același drum îngust pe care se aflase mai devreme, o altă bombă se rostogoli din cer chiar peste el. Cabina șoferului plesni desfăcându-se și îl azvârlă în iarbă, printr-un zid de foc.

*

Când l-au transportat pe o targă la spitalul echipei de medici britanici, era acoperit de sânge și praf din cap până-n picioare. Doctorul care l-a examinat în grabă i-a găsit o bucată mare de șrapnel înfipă adânc în piept. A-l opera ca s-o extragă ar fi însemnat să-i sporească durerea și să-i grăbească sfârșitul. Doctorul se îndreptă spre alți răniți, pe care i-ar fi putut ajuta.

Infirmiera de serviciu pentru cazurile fără speranță se apropie de targa lui. Încercând să-i ușureze ultimele clipe, înmuie un petic de tifon într-o tăviță de lângă ea și-i șterse obraji și fruntea. Chipul lui, ocrotit de cască, nu avea nici o zgârietură. Pielea îi era palidă precum alabastrul. Zăcea ca într-un somn adânc, sfârșit de oboseală.

Se pregătea să plece când îi zări buzele mișcându-se – încerca să spună ceva. Genele îi flutură ușor, într-o încercare zadarnică de a deschide ochii. Se aplecă asupra lui ca să asculte. Din

pricina larmei din jur, trebui să-și plece capul până când urechea ei aproape îi atinse buzele, dar cuvintele lui se auziră limpede:

— Toată viața mea am vrut două lucruri – să am o iubită neasemuit de frumoasă și să fiu în mijlocul acțiunii. Le-am avut pe amândouă. Sunt mulțumit.

Infiriera era uluită. Se ridică, ținând încă în mână tefonul și tăvița, și privi în jos la pacient. Din rana căscată încă șiroia sânge, care se scurgea pe dușumea, dar el nu arăta că ar simți vreo durere. După ce vorbise, părea să-și fi găsit pacea. Era cu totul neobișnuit pentru un muribund să dovedească asemenea împăcare, dar se aflau în plin război, când orice e posibil.

Acum șoptea ceva într-o limbă necunoscută, probabil în latină – dar nu putea fi sigură. Curând și aceste cuvinte se stinseră, în timp ce se cufunda în comă.

Noaptea a fost înmormântat la Fuen Carral, ca toți cei care muriseră în ziua aceea.

*

Directorul spitalului își trase mânușile pline de sânge, se spală pe față și se așeză să semneze certificatele de deces. Era ultimul lucru pe care îl făcea în fiecare zi și răsfoia în grabă filele. Abia își mai putea ține ochii deschiși. Semnase ultimul certificat și tocmai aranja teancul de hârtii, când își dădu seama că unul dintre acele nume îi părea cunoscut. Răsfoi hârtiile până găsi ce căuta:

JULIAN BELL

Rude apropiate: Dna Vanessa Bell, mamă

Adresa: Gordon Square 46, Bloomsbury, Londra.

Doctorul netezi hârtia de pe masă și se frecă la ochi. Chemă infiriera și o rugă să-i aducă lucrurile șoferului decedat. Scoase tot ce era în geantă – nimic neobișnuit. Mai era însă ceva. Un carnet de însemnări. Doctorul îl deschise. Paginile erau

acoperite de rânduri – puteau fi poeme – într-un alfabet care nu însemna nimic pentru el. Dar mai erau și câteva file dintr-o scrisoare, împăturite cu grijă și vârâte înăuntru, fără plic. Scrisul era impecabil:

Rog ca această scrisoare să fie înmănată mamei mele, Vanessa Bell, în cazul în care contractez o boală mortală sau sunt ucis într-un accident, ori dacă se răspândește știrea sau un zvon întemeiat că am participat la activități revoluționare.

Bine. Omul apucase prin urmare să lase un testament. Asta simplifică mult lucrurile pentru toți cei apropiați. Se uită la restul paginii. Textul era lung, iar el nu mai avea timp să citească – era prea obosit și, oricum, nu era treaba lui. Remarcă doar locul și momentul în care fusese scris:

La bordul lui *Fushimi Maru*, la sosirea în Shanghai.
26 septembrie 1935

Acum doi ani? Și, pe deasupra, în China? Ce fel de testament mai era și ăsta? Închizând brusc carnetul, îl lăasă să cadă pe masă. Acesta ateriză fără zgomot pe o batistă galbenă, de mătase lucioasă, minunat de suavă în penumbră, cu o broderie delicată de frunze de bambus. Era o literă, „K“, într-un colț, brodată de mână, cu fir de un galben mai închis.

Doctorul oftă. Fiecare lucru rămas de pe urma unui mort spune o poveste diferită și, după ce proprietarul e dus la groapă, lasă același gust amar.

Puse totul la loc în geantă, potrivi certificatele de deces în teancul lor și le așeză pe mijlocul biroului. Secretara lui se va ocupa de ele mâine-dimineață. Se ridică, brusc copleșit de oboseală, și se târî spre pat. Exact atunci își aminti că-l mai văzuse undeva pe bărbatul mort.

Se întâmplase cu câțiva ani în urmă. Fusese la un fel de dezbateri publice la Londra – uitase ce discutaseră, ceva în legătură cu stăvilirea răspândirii fascismului. Virginia Woolf și Vanessa Bell, surorile celebre, erau acolo, împreună cu un tânăr așezat între ele: înalt, cu părul roșcat, frumos, cu un râs exuberant. Își bătea joc de profesorul Harold Laski, care apăra de la tribună politica europeană a laburiștilor. Tânărul făcuse o glumă, iar cele două surori râdeau și se aplecau spre el ocrotitor.

— E Julian Bell, îi șoptise doctorului un prieten. King's College, Cambridge. Încearcă să-și facă un nume ca poet al mai tinerei generații Bloomsbury.

Din direcția micului grup răsunară iarăși chicote.

— Ce aroganță! șuierase prietenul.

Pe de altă parte, tânărul i se păruse doctorului mai degrabă un licean precoce, răsfățatul mamei și al mătușii, și simțise cum îl încearcă un sentiment de invidie.